

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad:	11eg o Fedi 2018
Teitl yr Eitem:	Adroddiad Perfformiad yr Aelod Cabinet Prifffyrdd a Bwrdeistrefol ac Ymgynghoriaeth Gwynedd
Pwrpas:	Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad
Aelod Cabinet:	Y Cynghorydd Gareth Griffith
Swyddog Cyswllt:	Dilwyn Williams, Prif Weithredwr

1. CYFLWYNIAD

- 1.1. Pwrpas yr adroddiad yma yw diweddarau fy nghyd aelodau ar yr hyn sydd wedi digwydd yn y meysydd yr wyf yn gyfrifol amdanynt fel yr Aelod Cabinet Prifffyrdd a Bwrdeistrefol ac Ymgynghoriaeth Gwynedd. Bydd hyn yn cynnwys amlinellu'r lle mae'r mesurau perfformiad arni; a'r diweddaraf o ran cynlluniau arbedion a thoriadau.
- 1.2. Byddwn yn eich atgoffa fod yr holl faterion eisoes wedi bod yn destun trafodaeth ac wedi eu craffu mewn cyfarfodydd o'r Timau Rheoli oedd hefyd yn cynnwys cynrychiolwyr o'r Pwyllgorau Craffu perthnasol.
- 1.3. Ar y cyfan, rwy'n fodlon gyda pherfformiad y mesurau yr wyf yn gyfrifol amdanynt.

Cyswllt:
01286 679868
01286 679490

cabinet@gwynedd.llyw.cymru

2. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

- 2.1 Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.
- 2.2 Argymhellaf fod y Cabinet yn awdurdodi gohirio gweithrediad y cynllun arbediad **Canolfannau Ailgylchu (PB5)** yr Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol gan ymdrin â'r bwlbh sy'n cael ei greu wrth ystyried arbedion 2019/20 ymlaen, a hefyd yn cymeradwyo gweddill y cynigion a nodir yn rhan 6.3 isod i gyfarch y bylchau mewn cynlluniau arbedion eraill.

3. PERFFORMIAD

Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol

- 3.1 Mae cynnal amgylchedd lleol o safon uchel ac edrychiad strydoedd a mannau cyhoeddus yn bwysig i drigolion Gwynedd. Gwaith yr uned **Gwasanaethau Stryd** yw cadw ein strydoedd yn lan a thaclus a cheir nifer o fesurau sy'n edrych ar ba mor dda y maent yn gwneud hyn. Mae perfformiad y **Mesur o Lendid ac Edrychiad Strydoedd (Mesur STS/005a)** hyd yma eleni yn 74.5% gan ddangos gwelliant ar berfformiad diwedd blwyddyn 2017/18 (71.95%).
- 3.2 Mae'r **Gwasanaeth Gwastraff ac Ailgylchu** yn gyfrifol am ymdrin â gwastraff mewn modd cynaliadwy. Rwy'n fodlon gyda pherfformiad y mwyafrif o'r mesurau ar gyfer y gwasanaeth hwn ond byddwn yn tynnu eich sylw at y pwyntiau canlynol.
- 3.3 Nodir bod y lefelau **Canran y gwastraff trefol a gesglir gan yr Awdurdod Lleol ac a gaiff ei baratoi ar gyfer ei aildefnyddio, ailgylchu neu gompostio (Mesur WMT/009)** wedi gwella o 60.01% yn 2017/18 i 64.33% yn y cyfnod o Ebrill i Fehefin 2018. Mae'r perfformiad presennol yn cynrychioli cynnydd sylweddol a'i gymharu â 54.3% yn 2013/14, 55.25% yn 2014/15, 58.70% yn 2015/16 a 62.34% yn 2016/17.
- 3.4 Mae'r **Canran lefelau ailgylchu/compostio masnachol (Mesur PB51)** yn sefydlog yn y cyfraddau ailgylchu/compostio gan fusnesau, gyda 44.1% ar gyfer 2018/19 hyd yma o'i gymharu â 44.34% ar gyfer y flwyddyn 2017/18.
- 3.5 Yr hyn sy'n bwysig i bobl Gwynedd wrth gwrs yw bod eu gwastraff yn cael ei gasglu. Gallaf adrodd bod **1.21 miliwn** o gasgliadau gwastraff wedi cael eu gwneud yn y cyfnod o Ebrill i Fehefin 2018 gyda **3,067** o gwynion wedi eu derbyn nad oeddem wedi casglu (neu 0.34%). Dylid cydnabod bod hwn yn ffigur isel iawn o'i gymharu â'r nifer o gasgliadau yn ystod y cyfnod hwn. Rwyf wedi gofyn i'r Adran cyflwyno'r wybodaeth fel graff dros amser er mwyn dangos tueddiadau ac fel ein bod yn gallu adnabod y rhesymau dros unrhyw fethiant a rhoi sylw i'r agweddau y gallwn ddyllanwadu arnynt. Ymddengys fod y ganran yn uwch ym Meirionnydd ac Arfon nad yw yn Nwyfor.
- 3.6 Mae perfformiad y mesur **Canran y gwastraff trefol a anfonir i dirilenwi (WMT 004)** yn is eleni yn y cyfnod o Ebrill i Fehefin, sef 17.3% o'i gymharu â 24.33% ar gyfer 2017/18. Gellir priodoli'r gwelliant hwn i'r ffaith fod mwy o wastraff bwrdeistrefol wedi ei drin drwy drefn llosgi ac o ganlyniad ddim wedi'i anfon i dirilenwi.
- 3.7 Ni fydd gwybodaeth am y cyflwr ffyrdd ar gael i ni tan yn ddiweddarach yn y flwyddyn a byddaf yn adrodd ar hynny pan gawn y canlyniadau.

4. DIWEDDARIAD AR BROSIECTAU

4.1 Ar 22 Medi, 2016 bu i'r Pwyllgor Craffu dderbyn argymhellion **Adroddiad Ymchwiliad Craffu Gorfodaeth Stryd**. Un o'r argymhellion hyn oedd y 'dylai'r Cyngor edrych ar allanoli elfennau o'i waith gorfodi i ategu gwaith y tîm mewnol'. Byddai'r gwaith hynny yn canolbwyntio ar orfodaeth a dirwyo sydyn (FPNs). Yn unol â'r argymhelliad hwn, comisiynwyd cwmni allanol i gynnal treial gorfodaeth stryd am flwyddyn.

4.1.1 Bu i'r treial gychwyn mis Chwefror eleni ond wedi ychydig ddiwrnodau daeth y cwmni a'r treial i ben.

4.1.2 Byddwn nawr yn edrych i ddechrau peilot arall gan ddefnyddio adnoddau mewnol sydd ar gael er mwyn targedu ardaloedd lle mae problemau parhaus. Byddaf yn eich diweddarau ar hyn unwaith y bydd y cynllun peilot hwn ar waith.

4.2 Nodir yn yr adroddiad diwethaf bod rhaglen sylweddol ar waith ar gyfer **newid ein goleuadau stryd ac arwyddion i dechnoleg LED**. Yn ystod 2015/16 newidiwyd 1,709 o unedau golau stryd ac arwyddion i LED gyda 3,418 ychwanegol yn cael ei newid yn 2016/17, a 3,472 yn 2017/18. Yn ystod 2018/19 bydd 1,680 uned i'w newid (738 wedi ei newid hyd yn hyn) a fydd yn golygu bod cyfanswm o 10,279 o unedau wedi newid yn ystod y rhaglen gychwynol hon. Yn sgil y newidiadau yma rhagwelir y byddwn yn arbed £260,000 y flwyddyn yn ogystal â gostyngiad mewn allyriadau carbon (414 Co2).

5. Adran Ymgynghoriaeth Gwynedd

5.1 Ar gyfer yr Adran yma mae un prif fesur wedi ei adnabod sef **Elw yn erbyn targed**. Nodir fod y sefyllfa yn gymharol gadarnhaol ar hyn o bryd gyda'r tafluniad y sefyllfa NET ddiweddaraf ar gyfer Ebrill i Fehefin 2018/19 yn dangos diffyg elw o **£22,775**. Mae hyn yn cymharu gyda ddiffyg elw o £85,107 ar ddiwedd Chwarter 1 2017/18. Wrth edrych yn ôl ar batrymau hanesyddol, oherwydd natur gwaith cleient, mae'r ffigwr hwn yn aml yn is yn y Chwarter cyntaf, felly ar hyn o bryd dydw i ddim yn pryderu am hyn.

5.2 Mae'r **Uned Rheolaeth Adeiladu** yn gyfrifol am sicrhau bod gwaith adeiladu yn cwrdd â'r safonau adeiladu. Mae'r Uned wedi datblygu cyfres o fesurau sy'n mesur eu perfformiad ac wedi adrodd arnynt i'r cyfarfod herio perfformiad diwethaf. Dengys y wybodaeth ar gyfer **bodlonrwydd y cwsmer** (Mesur BC 1) ar gyfer y cyfnod rhwng Ebrill a Mehefin 2018 yn sgôr bodlonrwydd o 9.7 allan o 10, sy'n gyson hefo perfformiad 2017/18 o 9.6 allan o 10. Mae gwaith yn mynd ymlaen i sefydlu'r rheswm am unrhyw anfodlonrwydd.

5.3 Nodir bod y canran o **geisiadau cynlluniau llawn a gymeradwywyd** neu gymeradwyo'n amodol yn 92.5% ar gyfer y cyfnod rhwng Ebrill a Mehefin 2018. Mae perfformiad y mesur hwn wedi parhau yn gymharol sefydlog dros y blynyddoedd diwethaf, gyda pherfformiad 2016/17 yn 92.5% a pherfformiad 2017/18 yn 95.7%. Rwyf wedi gofyn i'r Rheolwr edrych ymhellach am y rhesymau nad oedd pawb yn gwbl fodlon a pham nad oedd ceisiadau wedi eu cymeradwyo er mwyn cael gwell dealltwriaeth o'r sefyllfa.

6. SEFYLLFA ARIANNOL / ARBEDION

6.1 Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol

Cynlluniau 2013/14 – 2016/17

- 6.2 Mae un cynllun hanesyddol gwerth cyfanswm £40,000 heb ei wireddu (**PB19 Rhesymoli Banciau Ailgylchu. Bellach**, mae modd o wireddu wedi ei adnabod a rhagwelir cynnydd dros y misoedd nesaf.

Cynlluniau 2017/18 – 2018/19

- 6.3 Er bod cynnydd derbyniol iawn wedi ei wneud tuag at wireddu y rhan fwyaf o gynlluniau 2017/18, mae ychydig o bryder yn parhau parthed goblygiadau gweithredu pedwar ohonynt:

- 6.3.1 Gyda chynllun **Canolfannau Ailgylchu (PB5)**, 'roedd ymarferiad Her Gwynedd wedi dod i gasgliad y dylem gau un ganolfan er mwyn cyflawni arbediad o £96,000. Fodd bynnag, mae'r adnoddau yma yn boblogaidd ymysg y cyhoedd ac mae'r Adran yn ystyried fod ganddynt gynigion fyddai'n llai cynhennus na gwireddu'r cynllun yma. Mae'r gwaith paratoi ar gyfer arbedion 2019/20 ymlaen hefyd wedi amlygu fod yna gynlluniau posibl nawr yn dod i'r amlwg gan adrannau eraill hefyd fyddai wedi bod yn llai heriol pe byddem wedi medru eu cynnwys yn yr adolygiad Her Gwynedd. **Argymhellir felly bod y Cabinet yn awdurdodi gohirio gweithrediad y cynllun arbediad yma gan ymdrin â'r bwlch sy'n cael ei greu wrth ystyried arbedion 2019/20 ymlaen.**
- 6.3.2 Gyda chynllun **Rhesymoli Cylchdeithiau Glanhau Strydoedd (PB10)**, mae dwy ran o dair o'r arbedion yn y cynllun hwn wedi eu gwireddu ond mae gwireddu'r gweddill fel ag yr oedd wedi ei ragweld yn her. Mae'r Cynllun Gwastraff gardd yn costio llai i'w weithredu ac yn cynhyrchu ychydig mwy o incwm na ragwelwyd ac rwyf yn awgrymu felly ein bod yn defnyddio £50,000 o'r ffynonellau yma i osgoi mwy o doriadau i lanhau strydoedd.
- 6.3.3 Gyda chynllun **Lleihau Amllder Torri a Threfn Chasglu Gwair Trefol (PB28)** mae trigolion Gwynedd yn amlwg yn gweld effaith yr hyn a wnaed eisoes ac mae yna bryder y byddai goblygiadau parhau i dorri'r gyllideb i gwrdd â'r holl swm angenrheidiol yn debygol o fod yn fwy na'r hyn a ragwelwyd yn wreiddiol pan wnaed y penderfyniad i dorri. Cyflwynwyd adroddiad ar y sefyllfa i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau ar 19 Ebrill 2018 er ceisio datrysiaid, ac awgrymwyd ganddynt i'r Adran ymchwilio bellach i syniadau amgen er gwireddu'r arbediad. Mae yna gynlluniau i leihau plannu blodau (£5,000); lleihau goramser (£20,000) ac arwisgo ffyrdd gyda deunydd rhatach (£20,000) yn golygu fod modd cwrdd â'r bwlch ac rwyf yn awgrymu ein bod yn gwneud hynny.
- 6.3.4 Gyda chynllun **Cau 50 allan o 73 o Doiledau Cyhoeddus y Sir (Toriadau 51)**, mae'r cynllun Partneriaethau gyda Chynghorau Cymuned a Thref wedi galluogi i'r rhan helaethaf o'r toiledau oedd o dan fygythiad barhau yn agored, yn llawn neu'n dymhorol. Erbyn hyn, mae'r cynllun bron a chael ei wireddu'n llawn ond rwyf yn awgrymu ein bod yn defnyddio £6,000 o arbedion ail-strwythuro i gau'r bwlch.

6.3.5 Yn ogystal a'r cynlluniau y mae'r Adran ei hun yn gyfrifol am eu cyflawni maent hefyd yn gyfrifol am arwain cynllun corfforaethol i adolygu trefniadau fflyd yn dilyn argymhellion a gafwyd gan arbenigwyr oedd wedi adnabod lle gellid gwneud arbedion yng nghyfundrefnau fflyd y Cyngor. Y tybiaeth o fewn cyllideb y Cyngor oedd y byddai modd gwireddu £85,000 o arbedion eleni a £48,000 pellach y flwyddyn nesaf. Yn anffodus mae'r gwaith paratoi yn cymryd dipyn yn hirach na ddisgwyliwyd gan ein bod wedi bod yn ymchwilio i wahanol ffyrdd o gyflawni'r arbediad a'r angen hefyd i gymryd goblygiadau trethiant i ystyriaeth.

Tra rydym yn hyderus y bydd modd cyflawni'r arbediad maes o law, mae'n annhebygol y bydd yr £85,000 yn cael ei gyflawni eleni ac yn amlwg mae yna oblygiadau i gyllideb y Cyngor am eleni yn deillio o hynny fydd yn amlygu eu hunain yn yr adroddiadau Trosolwg Arbedion ac Adolygiad Cyllideb fydd yn dod i gyfarfod y Cabinet ar 16 Hydref.

Cynlluniau 2018/19 ymlaen

6.4 Ni ragwelir problem gwireddu'r un cynllun sy'n barhad o gynllun sydd wedi ei rannol wireddu yn 2016/17 a 2017/18.

7. Adran Ymgynghoriaeth Gwynedd

7.1 Mae'r Adran Ymgynghoriaeth Gwynedd wedi gwireddu'r oll gynlluniau effeithlonrwydd a thoriadau ar gyfer 2016/17 a 2017/18.

8. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

8.1 Dim i'w nodi.

9 UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWDYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

9.1 Barn y Swyddogion Statudol:

i. Y Swyddog Monitro:

Dim sylwadau o safbwynt priodoldeb.

ii. Y Pennaeth Cyllid:

Cadarnhaf fod y sylwadau yn rhan 6 a 7 o'r adroddiad yn adlewyrchiad teg o sefyllfa ddiweddaraf gwireddu'r arbedion sy'n gyfrifoldeb yr Adran Priffyrdd a Bwrdeistrefol ac Adran Ymgynghoriaeth Gwynedd.

Fel dywedai'r adroddiad ym mharagraff 6.3.5, bydd yr adolygiad cyllideb nesaf yn delio gyda'r oblygiadau o oedi cyn cyflawni cynllun arbediad corfforaethol sydd dan arweiniad yr Adran Priffyrdd.

Credaf bydd cyllideb yr Adran Prifffyrdd a Bwrdeistrefol medru ddygymod yn 2018/19 pe bai'r Cabinet yn penderfynu gohirio gweithredu'r cynllun arbediad Canolfannau Ailgylchu (PB5), fel argymhellir yn rhan 2 o'r adroddiad.

9.2 Barn yr Aelod Lleol:

9.2.1 Ddim yn fater lleol.

9.3 Canlyniad Unrhyw Ymgynghoriad:

9.3.1 Dim i'w nodi.

Atodiadau

Atodiad 1 – Mesurau Perfformiad